

DET KONGELIGE
KUNNSKAPSDEPARTEMENT

Rundskriv

Til høyere utdanningsinstitusjoner med lærerutdanning

Nr.	Vår ref	Dato
F-13-09	200805469	20.11.09

Nasjonale rammer for de nye grunnskolelærerutdanningene

Dette rundskrivet er en samlet tilbakemelding fra Kunnskapsdepartementet til alle høyere utdanningsinstitusjoner som skal tilby en eller begge de nye grunnskolelærerutdanningene fra høsten 2010. En samlet tilbakemelding skal gi god og fullstendig informasjon til alle institusjonene.

Departementet ber både ledelsen ved institusjonene og alle ansatte innenfor lærerutdanningen gjøre seg kjent med og arbeide videre i tråd med rammene som gis i dette rundskrivet.

Med hilsen

Rolf L. Larsen (e.f)
avdelingsdirektør

Anne Line Wold
seniorrådgiver

Adresseliste:

Universitetet i Agder
Universitetet i Stavanger
Universitetet i Tromsø
Høgskolen i Bergen
Høgskolen i Bodø
Høgskolen i Buskerud
Høgskolen i Finnmark
Høgskolen i Hedmark
Høgskolen i Nesna
Høgskolen i Nord-Trøndelag
Høgskolen i Oslo
Høgskolen i Sogn og Fjordane
Høgskolen Stord/Haugesund
Høgskolen i Sør-Trøndelag
Høgskolen i Telemark
Høgskolen i Vestfold
Høgskolen i Volda
Høgskolen i Østfold
Norsk lærerakademi Høgskolen

Kopiliste:

Universitetet i Bergen
Universitetet i Oslo
NTNU
UMB
Samisk Høgskole
Utdanningsdirektoratet
Forskningsrådet
NOKUT
Samordna Opptak
GNIST-partnerskapet:
KS
Utdanningsforbundet
NHO
LO
Pedagogstudentene
Studentenes Landsforbund
Norsk lektorlag
Skolenes landsforbund
Nasjonalt råd for lærerutdanning (v/ UHR)
Norsk skolelederforbund
Norsk Studentunion
Elevorganisasjonen

Samarbeid om og utvikling av de nye grunnskolelærerutdanningene

Nasjonale rammer fastsatt av Kunnskapsdepartementet 20. november 2009

1. Bakgrunn

I St.meld. nr. 11 (2008-2009) *Læreren – rollen og utdanningen* foreslo Regjeringen at "dagens allmennlærerutdanning fra studieåret 2010-2011 skal erstattes av ny grunnskolelærerutdanning differensiert i to hovedretninger". Samtidig varslet Regjeringen en dimensjonering i tråd med nasjonale behov. Stortinget sluttet seg til Regjeringens forslag, jf. Innst. S. nr. 185 (2008-2009).

Dette innebærer at den tidligere allmennlærerutdanningen fra studieåret 2010-2011 blir erstattet av to grunnskolelærerutdanninger som gir grunnlag for å undervise henholdsvis på trinn 1-7 og på trinn 5-10. Samtidig stiller de nye grunnskolelærerutdanningene økte krav til faglig kvalitet, bedre praksis, økt profesjonsretting og større vekt på forskning.

I tillegg til disse kvalitetskravene står sektoren overfor utfordringer knyttet til kapasiteten i grunnskolelærerutdanningene. Søkningen til allmennlærerutdanningen har gradvis blitt redusert, og institusjonene har dermed omprioritert studieplasser til andre pedagogiske utdanninger. Samtidig er det økende behov for flere lærere i årene som kommer.

2. Prosess

Utfordringene knyttet til både kvalitet og kapasitet er hovedbakgrunnen for den prosessen departementet nå har lagt opp til fram mot studiestart høsten 2010. Departementet har sett det som nødvendig å samarbeide tett med institusjonene på dette feltet for å sikre at Regjeringens mål om en forbedret grunnskolelærerutdanning nås.

- For å etablere kunnskapsgrunlaget for den framtidige dimensjonering av de nye utdanningene, ba Kunnskapsdepartementet alle institusjonene rapportere ønsket valg av fagprofil (1-7 og/eller 5-10), samt oppfyllelse av tidligere aktivitetskrav knyttet til allmennlærerutdanningen, jf. brev av 21.10.08 og 18.05.09. I tillegg ba departementet om en beskrivelse av hvilke samarbeidsprosesser institusjonene er i på dette fagområdet. Alle institusjonene rapporterte dette til departementet innen 1. juli 2009
- På bakgrunn av disse rapporteringene så departementet behov for å sette tydeligere krav om bl.a. faglig innretning, robuste fagmiljøer og regionalt samarbeid, jf. brev av 02.09.09 og 06.10.09
- Videre så departementet behov for å gå i nærmere dialog med institusjonene om den videre utviklingen av tilbudsstrukturen og det regionale samarbeidet.

Departementet har derfor gjennomført seks regionale dialogmøter i oktober 2009

- På grunnlag av dialogen i møtene og de signalene departementet ga her, har institusjonene i egne brev redegjort for sine framtidige planer for de nye grunnskolelærerutdanningene
- Som en videre oppfølging vil departementet i løpet av mai 2010 gjennomføre nye dialogmøter med alle regionene. På dette tidspunktet er søknadstallene kjent. Søknadstallene vil være avgjørende for realismen i tilbudsstrukturen, herunder muligheter for opptak til valgfag i studiekullene som tas opp høsten 2010

3. Nasjonale rammer for de nye grunnskolelærerutdanningene

Kunnskapsdepartementet er ansvarlig for å fastsette de nasjonale rammene for de nye grunnskolelærerutdanningene. Disse fremkommer nedenfor. Institusjonene er ansvarlig for å utvikle lærerutdanningene og samarbeide om tilbudet innenfor disse rammene.

Faglig innretning og kvalitetssikring

De to grunnskolelærerutdanningene skal hver for seg være integrerte og forskningsbaserte profesjonsutdanninger med god praksisforankring. Dette innebærer at lærerutdanningsinstitusjonene ikke kan drive utdanningene på samme måte som de gjør med dagens allmennlærerutdanning. I de to nye grunnskolelærerutdanningene skal det være rom for faglig valg i bredde og dybde. Dette setter krav til både fagtilbudet og kompetansen i fagmiljøet. Institusjonene bør utvikle ulike fagprofiler på sine utdanninger slik at det blir en god nasjonal og regional arbeidsdeling.

Departementet vil i løpet av februar 2010 fastsatte forskrift om rammeplan for grunnskolelærerutdanningene. Denne vil gi de overordnede føringene for de strukturelle rammene for utdanningene. Rammeplanutvalget skal innen 20. januar 2010 legge fram nasjonale retningslinjer for fag- og praksisopplæringen. Utvalget har, i samsvar med mandatet, lagt til rette for en så bred involvering i sektoren som mulig innenfor den tidsrammen utvalget har fått. Dette er gjort gjennom å oppnevne relativt store faggrupper, ved at alle lærerutdanningsinstitusjonene er med i minst en faggruppe og gjennom fellessamlinger for faggruppelederne og rammeplanutvalget.

De nasjonale retningslinjene blir hjemlet i forskriften for grunnskolelærerutdanningene. Dette er faglige retningslinjer som skal være førende for institusjonenes programplaner og fagplaner. Tidsrammen er knapp fram til programplaner og fagplaner skal være klare for studiestart 2010. Det vil derfor ikke være mulig med noen omfattende hørings- eller diskusjonsprosess etter at retningslinjene foreligger fra rammeplanutvalget. Departementet legger til grunn at retningslinjene må kunne endres når institusjonene har vunnet erfaring med dem. Departementet vil i samråd med Nasjonalt råd for lærerutdanning og rammeplanutvalget designe en prosess for dette og kommer tilbake til saken.

Ut fra dette skal den enkelte institusjon utarbeide programplaner for grunnskolelærerutdanningene med bestemmelser om faglig innhold, praksisopplæring,

organisering, arbeidsformer og vurderingsordninger. Programplanen skal vedtas av institusjonens styre. Departementet ber om å få tilsendt en framdriftsplan for styrets implementering av de nye programplanene innen 1. mai 2010.

Rammeplanutvalget skal også foreslå et sett av indikatorer/kjennetegn for de nye grunnskolelærerutdanningene. Disse indikatorene skal kunne legges til grunn for etterprøving av kvaliteten i de enkelte programmene.

Departementet vil sette ned en nasjonal følgegruppe med bred faglig kompetanse som skal følge innføringen av de nye grunnskolelærerutdanningene i en femårsperiode. Mandatet for følgegruppen vil bli fastsatt innen årsskiftet. Sekretariatet for følgegruppen er lagt til Universitetet i Stavanger. Følgegruppen skal hente inn nødvendig informasjon for å sikre overblikk og skal kunne gi råd og vurdere utviklingen både nasjonalt og lokalt når det gjelder prosesser, kvalitet og resultater. Sentrale dokumenter i dette arbeidet vil blant annet være de ulike institusjonenes programplaner og rapporteringen på de nyutviklede indikatorene. I tillegg skal følgegruppen gjennom institusjonsbesøk og kontakt med relevante aktører få utfyllende innsyn i pågående prosesser og i foreløpige resultater av reformen. Blant annet på dette grunnlaget skal følgegruppen gi råd til departementet og institusjonene. Departementet legger vekt på at det skal være mulig, blant annet på bakgrunn av følgegruppens vurderinger, å foreta nødvendige justeringer og presiseringer i gjennomføring av reformen for å sikre kvalitet i det faglige arbeidet.

Robuste og kvalitativt gode fag- og studiemiljøer

Et variert og godt fagtilbud for studentene forutsetter et tilstrekkelig antall studenter i hvert kull. Et planlagt opptak til hver av utdanningene kan ikke være mindre enn 20 studenter. Dersom søkertallene til en utdanning tyder på at det likevel blir mindre enn 20 studenter i et kull, må styret ved hver enkelt institusjon vurdere om det er faglig og økonomisk forsvarlig å sette i gang studietilbudet. I en slik situasjon skal departementet kontaktes for eventuelt å godkjenne et lavere opptak.

Krav om progresjon i fag og praksisopplæring og krav om to differensierte utdanninger gjør det utfordrende med fellesundervisning for ulike studentkull. De nasjonale retningslinjene vil legge begrensninger for fellesundervisning mellom de to utdanningene og mellom ulike studieår. Videre skal fagene studentene tilbys være profesjonsrettede (integrering mellom fag, fagdidaktikk, pedagogikk og elevkunnskap (PEL) og praksis). Det innebærer at det blir vanskeligere for institusjonene å planlegge fellesundervisning mellom grunnskolelærerstudenter og andre studenter. Eventuell fellesundervisning må sikre at overordnede krav til innhold og progresjon i grunnskolelærerutdanningene overholdes.

Skal innføringen av de nye grunnskolelærerutdanningene lykkes, må institusjonene sørge for at personalet samlet har høy og relevant kompetanse. Undervisningen skal være forskningsbasert. Dette fordrer faglig prioritering og konsentrasjon ved den enkelte institusjon og en systematisk kompetanseheving. Videre må institusjonene arbeide strategisk med organisering av FoU-virksomheten og prioritering av

forskningsområder som er praksisnære. Studentene skal på ulike måter bli involvert i FoU-arbeid. For å bidra til mer forskningsbasert grunnskolelærerutdanning, finansierer departementet en nasjonal forskerskole for disse utdanningene og forskningsprogrammet Praksis-FoU. Departementet vil følge med på utviklingen nasjonalt og på de enkeltes institusjonenes aktiviteter og resultater.

I tillegg til høyere forskningskompetanse, krever reformen i grunnskolelærerutdanningene at en ny form for "lærerutdanningsdidaktikk" utvikles og vektlegges. Lærerutdannerne (inkludert praksislærere) må styrke sin fagdidaktiske og generelle didaktiske kompetanse for å bidra til nødvendig kulturendring. Departementet vil på nasjonalt nivå blant annet følge opp planen om etablering av senter for fremragende undervisning med en pilot innenfor lærerutdanning. Særlig oppmerksomhet må rettes mot fagpersonalets kompetanse til å ta i bruk forskriftens læringsutbyttebeskrivelser på program- og fagnivå. Det vises i den forbindelse til departementets utsendelse av det nasjonale kvalifikasjonsrammeverket for høyere utdanning, jf. brev av 20.03.2009. Lærerutdanningsinstitusjonene må samarbeide innenfor rammen av det regionale samarbeidet om implementeringen av kvalifikasjonsrammeverket i program- og fagplaner.

Institusjonene må sørge for god faglig planlegging og styrking av praksisopplæringen. I de nye grunnskolelærerutdanningene vektlegges at praksisopplæringen skal ha klar progresjon og forankring i undervisningsfagene og i PEL. Praksisopplæringen skal være veiledet, vurdert og variert slik at studentene trenes i ulike undervisningssituasjoner. Skolen som praksisfelt er en læringsarena på linje med lærerutdanningsinstitusjonen. En egen faggruppe for praksis skal klargjøre læringsmål for praksisopplæringen som del av de nasjonale retningslinjene. Praksislærere må også kvalifiseres i tråd med reformen. Departementet bidrar på nasjonalt nivå til nyutvikling av praksis gjennom prosjektet PIL. I dette arbeidet inngår nasjonal spredning av god praksis og kompetanseutvikling av personalet. Å vurdere utviklingen på praksisopplæringen i forhold til de mål som blir satt i nasjonal forskrift og nasjonale retningslinjer blir en av flere oppgaver for den nasjonale følgegruppen.

Norsk lærerutdanning skal utvikle en tydeligere internasjonal orientering og det skal legges til rette for et internasjonalt semester i de nye lærerutdanningsprogrammene.

Samarbeid om fagtilbudet

Samlet sett skal begge utdanningene tilbys i alle regionene. Institusjonene i hver region må til sammen, eventuelt i samarbeid med institusjoner i andre regioner, ha tilbud om alle skolefag. Departementet forventer at det tydeliggjøres i programplanene hvilke fag som tilbys på hvilken måte – dvs. om studentene kan/må ta enkelte fag ved en samarbeidende institusjon, hvor mange studiepoeng som tilbys i hvert fag og annen relevant informasjon.

Institusjonene må søke å utvikle en samarbeidskultur slik at deling av kompetanse og god felles bruk av ressursene blir del av det daglige arbeidet. Departementet ber institusjonene se på mulighetene for å etablere felles faggrupper på tvers av

institusjonene. På denne måten kan institusjonene legge til rette for at fagpersonalet er tilknyttet et robust fagmiljø selv om miljøet ved den enkelte institusjon kan være lite. Videre ber departementet institusjonene samarbeide om felles IKT-løsninger og mer bruk av fleksible studietilbud. Samarbeidet mellom institusjoner i regionen bør formaliseres i samarbeidsavtaler.

Institusjoner i samarbeid kan også gjøre avtaler om at studenter fra den ene institusjonen får tilgang til studietilbudet ved en annen institusjon, uten at studentene må konkurrere med studenter fra institusjoner utenfor samarbeidsavtalen. Avtalene skal være skriftlige og gjøres kjent for alle relevante parter. Dette bidrar til et reelt samarbeid om fagtilbudet som sikrer studentene i regionen et bredt tilbud. Departementet ønsker at slike avtaler skal bidra til god arbeidsdeling og større grad av profilering på hver enkelt institusjon.

Kapasitet og dimensjonering

De faglige og kvalitative kravene som stilles til de nye grunnskolelærerutdanningene innebærer at institusjonen nøye må vurdere sin tilbudsstruktur, herunder antall fag de kan tilby. Tilbudet ved den enkelte institusjon er dessuten avhengig av blant annet søkergrunnlag, kompetanse og økonomi. Regionens behov for lærere må dekkes gjennom samarbeid med andre institusjoner. Dette innebærer at ikke alle institusjoner i en region skal tilby begge grunnskolelærerutdanningene fullt ut.

Antall studieplasser totalt i hver region skal planlegges med om lag 60 pst. til utdanningen for trinn 1-7 og 40 pst. for trinn 5-10. Den endelige fordelingen mellom de to utdanningene må til slutt vurderes i lys av rekrutteringssituasjonen og vil således kunne variere mellom ulike år. Det kan se ut til å bli en utfordring å rekruttere nok studenter til utdanningen for trinn 1-7. Departementet ber institusjonene være særlig oppmerksomme på dette i sitt rekrutteringsarbeid.

På bakgrunn av blant annet studiepoengsproduksjonen første studieår (2010-2011), vil departementet fastsette aktivitetskrav for hver institusjon og for hver utdanning. Det vil også bli utviklet regionale og nasjonale måltall for årlig antall ferdige kandidater. Departementet vil se an resultatene i sektoren før disse tallene fastsettes slik at de blir best mulig tilpasset den reelle situasjonen. Dette betyr at departementet forventer at alle institusjonene arbeider aktivt med rekruttering og gjennomstrømning slik at vi får tilstrekkelig antall lærere på landsbasis og i hver av regionene.

Dersom rekrutteringen viser seg å være bedre enn ventet, ber departementet institusjonene om å vurdere sine muligheter til å ta opp flere studenter enn det antallet de har planlagt for.

God informasjon til studentene, bl.a. gjennom Samordna opptak

Ved opptaket til studiestart høsten 2010 må studentene søke på, og tas opp på, én av de to grunnskolelærerutdanningene. Institusjonene må sørge for at studentene får tilstrekkelig informasjon om studietilbudet på et så tidlig tidspunkt som mulig. Institusjonene skal melde inn sine fagtilbud til Samordna opptak innen 8. desember

2009¹. Departementet vil kontrollere at innmeldingen er i tråd med konklusjonene i del 4 i dette skrevet.

Alle institusjonene skal ha utfyllende og korrekt informasjon om studietilbudet ved sin institusjon. Videre skal regionene samordne seg slik at informasjonen om felles fag, muligheter for overgang etc. er likelydende for alle samarbeidende institusjoner. Det skal framkomme om studentene må/kan velge visse fag ved andre institusjoner.

Rekruttering – avgjørende faktor

God informasjon er også nødvendig for å øke rekrutteringen til grunnskolelærerutdanningene. Alle institusjonene må sørge for god og offensiv informasjon om de to nye grunnskolelærerutdanningene i forkant av søknadsfristen i 2010. Som tidligere nevnt, kan det bli en særskilt utfordring å rekruttere nok studenter til 1-7-utdanningen. Departementet ber institusjonene være bevisst på dette i sitt rekrutteringsarbeid.

GNIST-partnerskapet for en helhetlig lærersatsing er også viktig i rekrutteringsarbeidet. GNISTs rekrutteringskampanje vil bli gjennomført også i 2010. Departementet oppfordrer alle lærerutdanningsinstitusjonene til å benytte seg av de mulighetene kampanjen og partnerskapets øvrige arbeid gir. Se www.hardudetideg.no for ytterligere informasjon.

Som en del av kampanjen vil GNIST delta på noen utvalgte utdanningsmesser, jf. brev fra Kunnskapsdepartementet av 02.11.09. I tillegg vil det bli utarbeidet en brosjyre med ren faktainformasjon om de nye grunnskolelærerutdanningene. Brosjyren vil i første rekke rette seg mot utdanningssøkere. Den skal også være et hjelpemiddel for lærere og rådgivere i videregående opplæring. Den skal gi målgruppene konkret og korrekt informasjon om ny lærerutdanning. Brosjyren planlegges ferdigstilt i januar 2010. Den vil bli distribuert til alle videregående skoler, universitetet og høyskoler som tilbyr lærerutdanning, karriere- og yrkesveiledere samt NAV-kontorer.

Departementet oppfordrer institusjonene til å formidle grunnskolelærerutdanningene på en attraktiv og spennende måte.

Vi ber også institusjonene utvikle en langsiktig rekrutteringsstrategi. Tatt i betraktning at mange av søkerne til årets opptak ikke var kvalifiserte, bør institusjonene gå i dialog med både videregående skoler og andre relevante aktører for å sikre korrekt informasjon om kravene til og mulighetene i grunnskolelærerutdanningene.

4. Studietilbudet i regionene og ved den enkelte institusjon

Departementets samlede vurdering

Departementet har mottatt brev fra alle institusjonene der det beskrives hvilke utdanninger og fagtilbud man ønsker å ha fra studiestart høsten 2010. Svarene viser at institusjonene i samme region har utvist stor samarbeidsvilje. Forskningssamarbeidet

¹ Frist for all annen utdanning er 1. desember 2009.

er under utvikling, forskningsbasert undervisning vektlegges og det planlegges kompetanseutvikling for lærerutdannerne. Videre er det positivt at mange av institusjonene har økt sin dialog med skoleeier og derigjennom økt kunnskapsnivået om hva skolene i regionen har behov for. Styrene ved institusjonene har tatt et overordnet ansvar og bidratt til framdrift og gode prosesser. Styrets videre involvering og støtte vil være avgjørende for kvaliteten i gjennomføringen av reformen.

Fortsatt er en del av samarbeidet på planleggingsstadiet. Dette skyldes delvis at endelig forskrift for rammeplanen ikke er fastsatt og at nasjonale retningslinjer for fag og praksisopplæring fortsatt er under utarbeiding. Behovet for robuste fagmiljøer og profilerte utdanningsprogram ved den enkelte institusjon, forutsetter at arbeidsdelingen mellom institusjonene blir tydeligere. Departementet forventer at institusjonenes samarbeidsplaner blir vesentlig konkretisert i løpet av våren i 2010.

Departementet har merket seg at styrene ved institusjonene mener å ha søkergrunnlag, fagmiljø og ressurser til å tilby begge utdanningene. Mange av institusjonene planlegger foreløpig å opprettholde et relativt stort antall fag. Flere institusjoner påpeker imidlertid at det er nødvendig å se nærmere på bredden i fagtilbudet, for å kunne tilfredsstille kravene til de nye grunnskolelærerutdanningene. Departementet imøteser resultatene av institusjonenes vurderinger på dette punktet.

Departementet understreker at særlig institusjoner med svakt søkergrunnlag og frafall underveis i studiet må vurdere realismen i sine planer for fagtilbudet. Dette gjelder særlig i utdanningen for trinn 5-10 der studentene i større grad skal velge fag. Resultatet kan bli for små studentgrupper. Institusjonene må også påse at omfanget av fag som tilbys hvert enkelt kull blir etablert innenfor en forsvarlig økonomisk ramme.

Departementet har merket seg at noen institusjoner på denne bakgrunn selv vurderer å sette en nedre grense for antall studenter som kreves for oppstart av et fagtilbud. Enkelte institusjoner har lagt opp til obligatoriske valg, for eksempel mellom norsk og matematikk, for et studiekull. Noen av institusjonene har vært tydelige på hvilke valgfag som gis i de tre første årene av utdanningene for et studiekull, mens andre institusjoner ikke har rapportert dette så direkte.

Det er samtidig viktig at institusjonene i en region samarbeider om å tilby en bred fagportefølje, og eventuelt samarbeider med institusjoner utenfor regionen der dette er nødvendig. Det synes av rapporteringen blant annet å være viktig å samarbeide bredere om enkelte av de praktisk-estetiske fagene og om tilbudet av annet fremmedspråk. Departementet ser det som særlig viktig at studentene som skal tas opp til utdanningene høsten 2010 får god og riktig informasjon om fagtilbudet ved hver enkelt institusjon og mulighetene for fagvalg ellers i regionen.

Flere institusjoner har planer om nettbaserte tilbud om grunnskolelærerutdanningen, eventuelt på deltid og desentralisert. Departementet vil understreke betydningen av at slike tilbud også holder høy kvalitet, har god kvalitetssikring av blant annet praksisopplæringen og er forutsigbare for studentene.

Departementet har i hovedsak gitt tilslutning til institusjonens planer for fordeling av studieplasser til utdanningene. I enkelte tilfeller har vi endret institusjonenes studieplasstilbud for å oppnå en samlet 60/40 fordeling i regionen og nasjonalt. I tilfeller der institusjonene ikke har oppgitt et helt tydelig tall på studieplasser for høsten 2010, har departementet tatt utgangspunkt i tidligere aktivitetskrav² for dagens allmennlærerutdanning, samt fordeling av nye studieplasser i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett 2009. Skulle søknaden gi grunnlag for å ta opp flere, forutsetter departementet at institusjonene i felleskap utnytter kapasiteten i regionen best mulig.

Region Nord-Norge

Regionen består av Universitetet i Tromsø (UiT), Høgskolen i Bodø (HiBo), Høgskolen i Nesna (HiNe) og Høgskolen i Finnmark (HiF).

Institusjonenes og regionens egne ønsker/planer

Hver av de fire institusjonene ønsker å tilby begge grunnskolelærerutdanningene på fulltid.

Høgskolen i Bodø vil tilby 120 studieplasser totalt, fordelt med 60 til trinn 1-7 og 60 til trinn 5-10. Utdanningen for trinn 5-10 skal tilbys i samarbeid med HiNe for å sikre studentene et bredt fagtilbud. Halvparten av studentene på hvert trinn planlegges for ordinær heltidsutdanning, mens den andre halvparten som desentralisert heltidsutdanning. Profesjonspraksis og profesjonell yrkesutøvelse skal være den sentrale profilen for lærerutdanningene. Høgskolen i Bodø ønsker å profilere tre fagområder: språkfag, realfag og praktisk-estetiske fag.

Høgskolen i Finnmark vil tilby 1-7 med 25-30 studieplasser og 5-10 med 20-25 studieplasser. Dette gir en relativ fordeling på om lag 55/45. Høgskolen vil samordne undervisningen på grunnutdanningene med den som tilbys som videreutdanning. Høgskolen trekker fram fire satsingsområder: pedagogikk/spesialpedagogikk; kroppsøving, idrett og friluftsliv; språk og realfag.

Høgskolen i Nesna vil tilby 60 studieplasser totalt. Høgskolen ønsker å kombinere heltids- og deltidsstudier. 1-7 skal tilbys med egne ressurser, og 5-10 i samarbeid med HiBo. HiNe har ikke kapasitet til å ha et bredt fagtilbud på 5-10 og samarbeidet går derfor ut på at studentene skal kunne ta andre fag ved HiBo enn det som tilbys ved HiNe. HiNe ønsker å gi muligheter for tilpasninger for studenter som ønsker deltid. HiNe opplyser ikke hvilken fordeling de ser for seg mellom de to trinnene. Høgskolen ønsker å profilere seg med sine kreative læringsformer, og prioriterer musikk og naturfag som sine fordypningsområder.

Universitetet i Tromsø vil tilby 140 studieplasser totalt, fordelt med 84 til trinn 1-7 og 56 til trinn 5-10. Dette gir en relativ fordeling på 60/40. UiT regner imidlertid med at opptaket kan økes til 160 fra høsten 2012 pga forventet økning i søkermassen. Begge

² Justert for studieplassendringer til og med 2008, jf. tabell i brev fra departementet av 18.05.09.

utdanningene skal gis som 5-årig master. Universitetet i Tromsø profilerer seg på at de tilbyr femårig integrert master med tilbud om alle fag.

De fire institusjonene vil samarbeide om å samkjøre programplanene slik at det legges til rette for studentmobilitet – særlig fra høgskolene til master ved UiT, men også andre veien for de som vil avslutte etter fire år. Gjennom konferanser og faglige dialogmøter vil fagmiljøene kunne utvikle samarbeid, både når det gjelder forskning og fagtilbud. Av områder som nevnes er organisering av felles fagenheter, dele kompetanse i småfagene, utvikling av teknologistøttede og fleksible utdanningstilbud, internasjonalisering, FoU-arbeid og rekruttering av menn.

Departementets vurderinger

Med det tilbudet institusjonene har beskrevet blir ikke den relative fordelingen mellom de to løpene 60/40 totalt i regionen. Departementet ber institusjonene merke seg dette og vurdere om flere av studentene kan kanaliseres inn mot trinn 1-7. Dette gjelder kanskje spesielt UiT dersom de øker opptaket fra høsten 2010.

Det er store rekrutteringsutfordringer i regionen. Samtidig planlegger institusjonene med et til dels betydelig høyere opptak i 2010 enn de hadde i 2009. Gitt det brede fagtilbudet institusjonene legger opp til, blir utfordringen med små studentgrupper ytterligere forsterket etter hvert som studentene skal velge fag. Utfordringene er særlig store ved HiF og HiNe. Selv om søkningen økte fra 2008 til 2009 bedret det ikke situasjonen, siden så stor andel av søkerne ikke var kvalifiserte. Dersom den planlagte økningen i 2010 uteblir, er departementet bekymret for om høgskolene i Finnmark og Nesna kan bli i stand til å tilby begge utdanningene. Uansett om økningen slår til eller ikke planlegger begge høgskolene utdanningene med små studentkull som vil være sårbare for endringer. Selv om høgskolene skulle tilby et smalt fagtilbud betyr det likevel at studentgruppene på hvert fag vil bli små. Også HiBo planlegger for et ambisiøst opptak for 2010 sammenlignet med opptaket de siste årene. Høgskolen må vurdere hva et eventuelt lavere opptak i 2010 vil ha av betydning for fagtilbud og samarbeid med andre institusjoner i regionen.

Samarbeidet mellom HiNe og HiBo om 5-10 må konkretiseres slik at studentene som søker denne utdanningen ved HiNe ikke blir stående uten tilbud eller får et vesentlig annet tilbud enn det de er forespeilet.

Departementet har merket seg at UiT vil tilby femårig grunnskolelærerutdanning. Det forutsettes at studenter som ønsker det likevel kan få vitnemål for fireårig grunnskolelærerutdanning. Overgangsmulighetene mellom institusjonene i regionen må også konkretiseres på dette området.

Alle institusjonene skriver at de skal samarbeide. Det beskrives hva som må til for at samarbeide skal fungere og hva resultatene *kan* bli. Men departementet kan ikke se at planene er konkretisert på en slik måte at det vises *hva* det skal samarbeides om og på *hvilken måte*. Departementet forutsetter at institusjonene arbeider videre med en

samarbeidsavtale og har konkrete samarbeidsopplegg på plass i god tid før studiestart høsten 2010.

Konklusjoner

- UiT skal tilby begge utdanningene med et samlet omfang på minimum 140 studieplasser. Tilbudene gis som femårige masterutdanninger og det skal søkes å få en 60/40-fordeling på de to utdanningene
- HiBo skal tilby begge utdanningene med et samlet omfang på 120 studieplasser. Departementet ber om at studieplassene fordeles relativt med 60/40. Bredden i fagtilbudet må vurderes og tilpasses det faktiske opptaket for å opprettholde kvalitet i fagtilbudet
- HiF og HiNe kan tilby begge utdanningene dersom følgende forutsetninger er tilstede:
 - Opptaket til hver av de to grunnskolelærerutdanningene blir på minimum 20 studenter
 - Institusjonene er tydeligere på sin profil, prioriterer utvikling av noen fagområder og sikrer progresjon og sammenheng i tilbudene
 - Fagmiljøene samarbeider med et større fagmiljø ved en annen institusjon slik at det sikres robusthet
 - Studentene gis mulighet til å ta del i et større fagmiljø ved en annen institusjon, særlig utover i studiet når studentene skal velge ulike fag
- Institusjonene må arbeide videre med å konkretisere og formalisere samarbeidsavtaler
- Institusjonene må påse at omfanget i tilbudsstrukturen som planlegges innenfor de to utdanningene er faglig og økonomisk realistisk

Region Midt-Norge

Regionen består av Høgskolen i Sør-Trøndelag (HiST) og Høgskolen i Nord-Trøndelag (HiNT).

Institusjonenes og regionens egne ønsker/planer

HiST har 235 studieplasser i dagens allmennlærerutdanning som de ønsker å tilby til begge grunnskolelærerutdanningene, i utgangspunktet med en fordeling på 60/40. Studiemodellen for 5-10 legger opp til at alle studenter må velge norsk eller matematikk. Høgskolen vil videreføre ordningen med opptak til egen realfagslinje i begge studieprogram. De tre fagene norsk, matematikk og engelsk, samt grunnleggende ferdigheter, er gitt særlig høy prioritet i grunnskolelærerutdanninga ved HiST.

HiNT ønsker å tilby 100 studieplasser til begge grunnskolelærerutdanningene. I utgangspunktet ønsker høgskolen å fordele studieplassene med 60/40. Utdanningene skal profilere seg ved å gi studentene trening og erfaring i å lede læringsprosesser gjennom ulike læringstilnærminger og på ulike læringsarenaer. Denne profilen skal kombineres med høgskolens sterke fagmiljø innen de pratisk-estetiske fagene musikk og kroppsøving.

Begge høyskolene påpeker imidlertid at det er vanskelig å forutse fordelingen av søkerne på programmene, og endelig dimensjonering må tilpasses over tid. Høyskolene er positive til å vurdere muligheter til i fellesskap å gi nettbaserte og desentraliserte tilbud i regionen, men skriver at dette forutsetter tildeling av nye studieplasser til HiST.

Institusjonene har vurdert hvordan de kan samarbeide om ulike fag for å styrke den faglige utviklingen blant fagpersonalet og utnytte samarbeidet slik at studentene i de to nye utdanningene får et bredt valgtilbud av høy kvalitet. Det legges blant annet opp til at enkelte fagenheter innenfor RLE, kroppsøving, samfunnsfag og mat og helse skal gjennomføres i fellesskap. Institusjonene ønsker å utvikle felles FoU-prosjekter som kan øke muligheten til å konkurrere om eksterne midler og kunne gi forskningsbasert undervisning og FoU-tjenester i regionen.

Departementets vurderinger

Departementet har merket seg at Høgskolen i Sør-Trøndelag har et høyt studentopptak i 2010 og at institusjonen ønsker tilførsel av nye studieplasser. Høgskolen i Nord-Trøndelag er usikre på hvordan studentenes valg vil fordele seg mellom de to utdanningene, men planlegger ut fra et studieplasstilbud på 100. Departementet forutsetter at tilbudene planlegges ut fra en fordeling på 60/40. Institusjonene i regionen bør i fellesskap arbeide for en god rekruttering, særlig til utdanningen for trinn 1-7.

Departementet har merket seg at institusjonene har gjort en grundig utredning for å vurdere videre faglig profilering ved egen institusjon og sett dette i lys av videre samarbeid og en klarere ansvarsdeling. Gjennomføringen av den forslåtte samarbeids- og ansvarsfordelingsmodellen krever et nært samarbeid mellom alle fagmiljø i lærerutdanningene ved HiNT og HiST. Departementet ser det som viktig at arbeidet fortsetter slik at den enkelte institusjons profil blir tydeligere og kvaliteten i tilbudene videreutvikles.

Konklusjoner

- Høgskolen i Sør-Trøndelag skal tilby 235 studieplasser totalt til begge utdanningene med en fordeling på 60/40
- Høgskolen i Nord-Trøndelag skal tilby 100 studieplasser totalt til begge utdanningene med en fordeling på 60/40
- HiNT og HiST er positivt komplementære i fagprofil og satsingsområder. Dette bør utnyttes for å få til en god arbeidsdeling og klarere prioritering av ulike fagmiljøer
- Institusjonene må påse at omfanget i tilbudsstrukturen som planlegges innenfor de to utdanningene er faglig og økonomisk realistisk

Region Oslo Nord

Regionen består av Høgskolen i Hedmark (HiHm) og Høgskolen i Oslo (HiO).

Institusjonenes og regionens egne ønsker/planer

HiHm ønsker å tilby begge grunnskolelærerutdanningene på heltid. HiHm vil på trinn 1-7 tilby 60 studieplasser på campus, og 40 studieplasser samlings- og nettbasert. På trinn 5-10 vil HiHm tilby 60 studieplasser på campus. HiHm har dermed lagt opp til en tilnærmet 60/40-fordeling mellom de to løpene. Fagene Kunst og håndverk og Mat og helse vil HiHm få dekket i samarbeid med HiO.

HiO ønsker å tilby begge grunnskolelærerutdanningene på heltid. HiO legger opp til en 60/40-fordeling av sine 320 studieplasser til de nye grunnskolelærerutdanningene. Alle studieplassene tilbys på heltid og på campus. HiO dekker alle skolens fag. I tillegg ønsker høgskolen å tilby de skoler relevante fagene IKT og læring, tilpasset opplæring, utviklingsstudier og filosofi med barn. Ingen av høgskolene i Oslo Nord har tilbud i annet fremmedspråk.

De to høgskolene har det flerkulturelle perspektivet som en felles profil, inkludert tospråklig faglærerutdanning. Det vil kunne være aktuelt å samarbeide om rekruttering, både generelt og av minoritetsspråklige studenter spesielt. Høgskolene vil samarbeide om utvikling av fagplaner for pedagogikk og elevkunnskap, skolefagene og praksisopplæringen. Institusjonene vil legge til rette for en god overgang mellom studiestedene, bl.a. har de komplementære mastertilbud. De vurderer også samarbeid om samlings- og nettbasert utdanning for trinn 5-10 i regionen.

Departementets vurderinger

Etter departementets vurdering har begge institusjoner gode forutsetninger for å tilby begge grunnskolelærerutdanningene i det omfang og med den fagprofil som er foreslått. Departementet har merket seg at institusjonene har gjort en grundig utredning for å vurdere videre faglig profilering ved egen institusjon og sett dette i lys av videre samarbeid og en klarere ansvarsdeling. Departementet forutsetter at rekruttering til 1-7-utdanningen vies særlig oppmerksomhet.

HiO må som landets største lærerutdanningsinstitusjon påregne et større ansvar utover behovene i regionen.

Selv om ingen av institusjonene har tilbud om annet fremmedspråk, må et slikt tilbud kunne gis i samarbeid med andre institusjoner, for eksempel Universitetet i Oslo.

Konklusjoner

- Høgskolen i Hedmark skal tilby 160 studieplasser totalt til begge utdanningene med en fordeling på 60/40
- Høgskolen i Oslo skal tilby 320 studieplasser totalt til begge utdanningene med en fordeling på 60/40
- Institusjonene må videreføre samarbeidet og utarbeide en samarbeidsavtale som sikrer studentmobilitet mellom institusjonene

- Institusjonene må påse at omfanget i tilbudsstrukturen som planlegges innenfor de to utdanningene er faglig og økonomisk realistisk

Oslofjordalliansen

Regionen består av Høgskolen i Vestfold (HiVe), Høgskolen i Buskerud (HiBu) og Høgskolen i Østfold (HiØ).

Institusjonenes og regionens egne ønsker/planer

Høgskolen i Vestfold vil tilby begge grunnskolelærerutdanningene, i utgangspunktet med en 60/40-fordeling. Det planlegges et opptak på minimum 120 studieplasser, eventuelt med en økning til 150 studieplasser. Utdanningene har en profil blant annet mot profesjonskompetanse, grunnleggende ferdigheter og norsk og matematikkfaget.

Høgskolen i Buskerud vil primært videreføre dagens 60 studieplasser mot trinn 5-10, i utgangspunktet med tre faglige hovedretninger. Utdanningen vil blant annet ha en profil som multikulturelle/flerspråklig skole. Et studietilbud i Buskerud mot trinn 1-7 søkes etablert som et samarbeid i Oslofjordalliansen, men det forutsetter utviklingsmidler og nye studieplasser.

Høgskolen i Østfold ønsker å tilby begge utdanningene. Høgskolen er dimensjonert for et opptak på 100 til allmennlærerutdanningen. For å unngå urimelig skjevfordeling mellom utdanningene basert på søkning alene vurderer høgskolen å sette et maksimumstak på 50 studenter per utdanning.

Oslofjordalliansen har som mål et felles opptak til grunnskolelærerutdanningene fra høsten 2011. Det er en intensjon å samordne arbeidet med utvikling av programplan for utdanningene. Fagtilbudet ved den enkelte institusjon vil etter hvert bli nærmere avklart og profilert ved fortsatt samarbeid og arbeidsdeling innenfor alliansen. Institusjonene ønsker i fellesskap å dekke alle grunnskolens fag på bachelornivå, samt å ha mastertilbud på en rekke sentrale områder. I denne sammenhengen er det ønskelig å videreutvikle tilbud om nettstøttet undervisning.

Departementets vurdering

Både HiVe og HiØ ønsker å tilby begge grunnskolelærerutdanningene. Departementet merker seg at HiBu ut fra sine faglige forutsetninger ønsker å prioritere utdanningen mot trinn 5-10. HiBu ønsker å tilby 1-7 i samarbeid med de to andre høyskolene i regionen gjennom tilførsel av nye studieplasser.

Oslofjordalliansen bør i fellesskap videreføre arbeidet med å styrke rekrutteringen til 1-7-utdanningen. Alliansen kan imidlertid ikke planlegge ut fra en økt tildeling av nye studieplasser fra departementet. Departementet minner om at Høgskolen i Vestfold ble tildelt 25 studieplasser og Høgskolen i Østfold 20 studieplasser til grunnskolelærerutdanningen i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett i 2009. I tillegg har institusjonene de siste årene hatt utfordringer med å fylle de tidligere aktivitetskravene.

Tatt i betraktning at HiBu ikke skal tilby 1-7, bør de to andre høyskolene minimum planlegge ut fra en fordeling på 60/40 mellom de to utdanningene, helst enda flere til 1-7-utdanningen.

Oslofjordalliansen har gode mulighetene til å utnytte potensialet som ligger i økt mobilitet blant både fagpersonale og studentene. For å styrke kvaliteten i tilbudene bør høyskolene fortsette med prosesser som tydeliggjør ansvarsdelingen om ulike fag eller fagområder. Samtidig er det viktig at institusjonene sikrer en tilstrekkelig bredde i skolens undervisningsfag. Det er i denne sammenheng også viktig å videreføre arbeidet med å utvikle gode nettbaserte løsninger.

Konklusjon.

- Høgskolen i Vestfold skal tilby 120 studieplasser totalt til begge utdanningene med en fordeling på 60/40
- Høgskolen i Østfold skal tilby 100 studieplasser til begge utdanningene med en fordeling på 60/40
- Høgskolen i Buskerud skal tilby 60 studieplasser i utdanningen rettet mot trinn 5-10
- Oslofjordalliansen må vektlegge en styrket rekrutteringen av 1-7-utdanningen slik at en større andel av studentene totalt i regionen på sikt velger en slik innretning. Studiepllassene til dette må frigjøres fra høyskolenes egne rammer
- For å styrke kvaliteten i tilbudene bør man fortsette med prosesser som tydeliggjør ansvarsdelingen om ulike fag eller fagområder
- Institusjonene må påse at omfanget i tilbudsstrukturen som planlegges innenfor de to utdanningene er faglig og økonomisk realistisk

Region Sørvestlandet

Regionen består av Universitetet i Stavanger (UiS), Universitetet i Agder (UiA) og Høgskolen i Telemark (HiTe).

Institusjonenes og regionens egne ønsker/planer

Universitetet i Stavanger ønsker å tilby begge grunnskolelærerutdanningene og fordele 135 studieplasser anslagsvis 60/40. Omfanget av fagvalg for hvert kull anslås til fire til fem, blant annet avhengig av de kommende nasjonale retningslinjer for fagene. Grunnskolelærerutdanningene vil ha en bredde- og forskningsprofil. Praksisrettet forsknings- og utviklingsarbeid blir trukket fram som en styrke. Universitetet vil utrede muligheter for fleksibel desentralisert lærerutdanning.

Universitetet i Agder ønsker å tilby 70 studieplasser til hver av studieretningene lokalisert til Kristiansand. Det legges opp til fire fagvalg første studieåret for begge retningene. I tillegg planlegges 35 studieplasser mot trinn 1 - 7 i Grimstad med en naturvitenskaplig innretning. På sikt vurderer universitetet også å tilby 1-7 som deltidsstudium.

Høgskolen i Telemark vil tilby begge studiene både på campus og som nettbaserte, fleksible studier. I løpet av en toårsperiode planlegges tilbud til totalt 210 studenter,

herav 90 nettstudenter. Studieplassene er tenkt fordelt med 120 til trinn 1-7 og 90 til trinn 5-10.

Institusjonene vil samarbeide om kompetanseutvikling for lærerutdannere. Valgfag skal i 3. og 4. studieåret være åpne for studenter fra de samarbeidende institusjonene i regionen når det finnes ledige studieplasser. Institusjonene vil samordne internasjonalt semester, utvekslingsavtaler og internasjonalt kontaktnett. Felles satsingsområder er nettbasert og nettstøttet undervisning, praksis og skolenær forskning og kompetanseutvikling innen undervisning og læring. Styrket rekruttering vil være et annet viktig samarbeidsområde.

Departementets vurderinger

Hver av de tre institusjonene mener å ha søkergrunnlag, fagmiljø og etablert skolesamarbeid av et slikt omfang og kvalitet at de kan tilby begge grunnskolelærerutdanningene.

Begge universitetene legger til grunn en fordeling på anslagsvis 60/40 mellom de to utdanningene. Høgskolen i Telemark ønsker et samlet studenttall på 210 to år fram i tid. For opptak i 2010 tar departementet utgangspunkt i tidligere aktivitetskrav³ for allmennlærerutdanningen, inkludert nye studieplasser tildelt i revidert nasjonalbudsjett, totalt 180 60-studieplassenheter. Departementet forutsetter en fordeling på om lag 60/40.

Hver institusjon skal tilby de fleste skolefag, men i noe varierende omfang i de to utdanningene. Det kan synes som begge universitetene anslår at hvert kull kan ha fire til fem fagvalg, avhengig av de nasjonale retningslinjene. Høgskolen i Telemark bør også klargjøre hvor mange fagvalg som er realistisk å tilby hvert studiekull. Departementet har merket seg de planer HiTe har for nettbasert lærerutdanning. Vi ber høgskolen vurdere en evaluering av kvaliteten på det nettbaserte tilbudet som planlegges. Departementet kommer tilbake til dette.

Departementet ønsker at institusjonene fortsetter den gode prosessen med å klargjøre hvordan det kan gis et samlet tilbud innenfor alle skolefagene. Dette gjelder blant annet mat og helse og fremmedspråk.

Konklusjon

- Universitetet i Stavanger skal tilby 135 studieplasser totalt til begge utdanningene med en fordeling på 60/40
- Universitetet i Agder skal tilby 175 studieplasser totalt til begge utdanningene med en fordeling på 60/40
- Høgskolen i Telemark skal tilby 180 studieplasser totalt til begge utdanningene med en fordeling på 60/40
- Institusjonene må videreføre arbeidet med å konkretisere samarbeidsavtalen.

³ Justert for studieplassendringer til og med 2008, jf. tabell i brev fra departementet av 18.05.09.

- Departementet ber Høgskolen i Telemark om å vurdere en evaluering av det nettbaserte studietilbudet for grunnskolelærerutdanningene
- Institusjonene må påse at omfanget i tilbudsstrukturen som planlegges innenfor de to utdanningene er faglig og økonomisk realistisk

Region UH-nett Vest

Regionen består av Høgskolen Stord/Haugesund (HSH), Høgskolen i Bergen (HiB), Høgskolen i Sogn og Fjordane (HiSF), Høgskolen i Volda (HiV) og NLA Norsk lærerakademi.

Institusjonenes og regionens egne ønsker/planer

Alle institusjonene i nettverket prioriterer høyt å tilby begge utdanningene. UH-nett Vest planlegger et tilbud på 660-690 studieplasser fra høsten 2010 som de ønsker fordelt 55/45 på de to utdanningene.

Høgskolen Stord/Haugesund ønsker å tilby totalt 90 studieplasser som fordeler seg med 50 studieplasser på 1-7 og 40 studieplasser på 5-10. Det gir en relativ fordeling på 55/45.

Høgskolen i Bergen ønsker å tilby totalt 300 studieplasser. Disse fordeler de likt (50/50) på de to utdanningene.

Høgskolen i Sogn og Fjordane ønsker å tilby 80-100 studieplasser, fordelt med 52-65 studieplasser på 1-7 og 28-35 studieplasser på 5-10. Dette gir en relativ fordeling 65/35. I tillegg ønsker HiSF å tilby begge utdanningene som deltid, samlings- og nettbasert. Deltidstilbudet vil rullere mellom 1-7 og 5-10, dvs. at begge utdanningene ikke vil tilbys parallelt. HiSF får et eget ansvar for slik utdanning i nettverket.

Høgskolen i Volda ønsker å tilby 90-100 studieplasser, fordelt med 54-60 studieplasser på 1-7 og 36-40 studieplasser på 5-10. Det gir en relativ fordeling 60/40.

NLA Lærerhøgskolen ønsker å tilby 100 studieplasser, fordelt med 60 studieplasser på 1-7 og 40 studieplasser på 5-10. Det gir en relativ fordeling 60/40.

Alle høyskolene vil dekke de største undervisningsfagene og flere vil ha en profil som i tillegg dekker ett annet fagområde. Alle studentene i nettverket skal kunne velge fjerdeårstilbudet innenfor nettverkets samlede tilbud.

Innenfor nettverket er det arbeidet med tosidige samarbeidsavtaler om grunnskolelærerutdanning. Konkrete avtaler er inngått mellom:

- HiV og HiSF: innebærer samordning av struktur på utdanningene for å fremme mobilitet. Samarbeider om samfunnsfag, engelsk, kroppsøving og praktisk-estetiske fag.
- NLA Lærerhøgskolen og HiB: Samarbeid om Mat&helse og engelsk, ved at studenter fra NLA kan ta disse fagene ved HiB

- HSH og HiB: I de fagene HSH ikke har kapasitet eller kompetanse planlegger de å gi studentene tilbud ved HiB (eller andre i nettverket)

Gjennom konferanser og faglige dialogmøter vil fagmiljøene kunne utvikle samarbeid, både når det gjelder forskning og fagtilbud. Av områder som nevnes er organisering av felles storseksjoner som inkluderer fagmiljøene ved alle fem høyskolene og UiB. Formålet er å sikre mer helhetlige og robuste fagmiljø i regionen der alle kan være med å bygge opp og hente ut kompetanse. Det er utpekt ledere for alle storseksjonene. Arbeidet i storseksjonene består av samarbeid om faglig utvikling og samarbeid om gjennomføring av undervisningstilbud.

Departementets vurderinger

Samlet tilbud av studieplasser i regionen fordeler seg med 55 pst på trinn 1-7 og 45 pst på trinn 5-10. Forklaringen til denne fordelingen er særlig at HiB planlegger en 50/50 fordeling av sitt tilbud. For å følge forutsetningen om 60/40 fordeling av studieplasstilbudet totalt i regionen ber departementet om at Høgskolen i Bergen planlegger ut fra en fordeling på 60/40 mellom de to utdanningene. Som regionenes største institusjon må de ta et større ansvar for at det regionale kompetansebehovet dekkes.

Departementet er positiv til samarbeidsavtalene som er inngått i regionen. Likeledes ser departementet positivt på de bilaterale avtalene som inngås for å sikre faglig bredde og høy kvalitet.

Departementet har merket seg at Høgskolen Stord/Haugesund foreløpig planlegger et bredt tilbud i begge utdanningene. Ut fra de siste års opptakstall, mener departementet at høgskolen tydeligere må prioritere og klargjøre hvilke fag som er realisk å tilby de ulike studentkull gitt krav om progresjon og sammenheng i studietilbudene.

Det planlegges et utstrakt faglig samarbeid, men det er samtidig tydelig at dette må utvikles over tid, blant annet avhengig av både studentenes søkerpreferanser og valg gjennom utdanningen. Samarbeidet i nettverket om fjerde-trinnsfag vil være viktig for å sørge for lærere i alle undervisningsfag. Her står det igjen en del arbeid og avklaringer som skal skje i løpet av det kommende året. Når det gjeld undervisning i annet fremmedspråk, er det en felles forståelse om at Universitetet i Bergen vil måtte legge til rette for slike studietilbud.

Konklusjoner

- Høgskolen i Bergen skal tilby 300 studieplasser totalt til begge utdanningene med en fordeling på 60/40
- Høgskolen i Sogn og Fjordane skal tilby totalt 100 studieplasser med en fordeling på 60/40
- Høgskolen i Volda skal tilby totalt 100 studieplasser med en fordeling på 60/40
- NLA skal tilby 100 studieplasser med en fordeling på 60/40
- Høgskolen Stord/Haugesund skal tilby 90 studieplasser med en fordeling på 60/40

- Bredden i fagtilbudene må vurderes og tilpasses opptaket for å opprettholde kvaliteten
- Institusjonene må påse at omfanget i tilbudsstrukturen som planlegges innenfor de to utdanningene er faglig og økonomisk realistisk

5. Videre prosess

Departementet vil i tildelingsbrevene for 2010 gi de formelle styringssignalene for arbeidet med de nye grunnskolelærerutdanningene. Det vil i hovedsak innebære de rammer og konklusjoner som er beskrevet i dette skrevet, men kan også omfatte mer.

De nye grunnskolelærerutdanningene vil bli et viktig tema på etatsstyringsmøtene våren 2010, og departementet forventer at institusjonene gir en grundig omtale av arbeidet i Rapport og planer.

Forslag til rammeplaner er ute på høring og vil bli endelig fastsatt i februar 2010. Rammeplanutvalget skal også utvikle nasjonale retningslinjer som skal fungere sammen med rammeplanene. Disse vil komme i januar 2010. Videre skal rammeplanutvalget utvikle et sett med indikatorer/kjennetegn for god lærerutdanning. Den annonserte følgegruppen vil bli etablert i januar 2010.

Viktige oppgaver og tidsfrister for institusjonene er som følger:

- Innen 8. desember 2009 skal alle institusjonene melde inn sine fagtilbud til Samordna opptak. Innmeldingen skal være i tråd med konklusjonene i punkt 4 over
- Innen 1. mars 2010 skal alle institusjoner levere Rapport og planer til departementet. Her skal det være en omtale av arbeidet med utviklingen av de nye grunnskolelærerutdanningene
- Innen 1. mai 2010 skal alle institusjonene sende en framdriftsplan for styrets implementering av de nye programplanene til departementet
- I løpet av mai 2010 vil departementet gjennomføre nye dialogmøter med alle regionene. På dette tidspunktet er søknadstallene kjent og er avgjørende for realismen i tilbudsstrukturen, herunder muligheter for opptak til valgfag i studiekullene for opptak høsten 2010